

בישול מיום טוב לשבת

שוע"ר סי' תקיג

א ביצה שנולדה ביום טוב שחל להיות אחר השבת, או בשבת שאחר יום טוב, אסורה באכילה בו ביום מן התורה, לפי שכל ביצה שנולדה ביום זה כבר היא נגמרת במעי התרנגולת ביום שלפניו, ונמצא שיום אתמול הכין את הביצה לאכלה ביום זה שנולדה בו, ואם אתמול היה שבת או יום טוב, נמצא ששבת או יום טוב הכין ותיקן אכילת יום טוב או שבת שאחריו, והתורה אמרה והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו וגו'. ואין הכתוב מדבר באפייה ובישול ושאר תיקון צרכי סעודה הנעשים בידי אדם, שהרי כבר נאמר את אשר תאפו אפו וגו', הא אין הכתוב מדבר אלא בהכנת שמים, כגון ביצה שנגמרת במעי אמה ומוכנת לאכלה למחר. ואמרה תורה ביום הששי, כלומר סתם ששי יום חול הוא, ובו והכינו את אשר יביאו, כלומר יום זה שהוא חול מכין אכילת יום קדש שלאחריו, אבל יום קדש דהיינו יום טוב אינו מכין ליום קדש שלאחריו.

ב ומדברי סופרים שכל ביצה שנולדה בשבת שאינו לאחר יום טוב או ביום טוב שאינו לאחר השבת ... הרי זו אסורה באכילה עד לערב גזרה משום ביצה שנולדה בשבת שלאחר יום טוב או ביום טוב שלאחר השבת.

ט שבת ויום טוב הסמוכים זה לזה, ביצה שנולדה בראשון אסורה אף בשני עד הערב, לפי שעל ידי לידה זו היא מוכנת לאכילה ... וכבר נתבאר שאין יום טוב מכין לשבת ולא שבת ליום טוב. ואיסור זה אינו אלא מדברי סופרים, שהרי ביצה זו מן התורה מותר לאכלה בו ביום שנולדה ... וכיון שמוותרת בו ביום נמצא שעל ידי לידה זו הוכנה לאכלה בו ביום, ולפיכך היא מותרת גם ביום שלאחריו, כיון שיום זה לעצמו הכין ולא ליום שאחריו ... אלא כיון שמדברי סופרים אסור לאכלה ביום שנולדה כמו שנתבאר, נמצא שיום זה שנולדה בו הכין את הביצה לאכלה ביום שלאחריו, וכיון שאין יום טוב מכין לשבת ולא שבת ליום טוב, לפיכך אסור לאכלה גם ביום שלאחריו מדברי סופרים.

שוע"ר סי' תקכז

א אע"פ שאסור לעשות אפילו כל מלאכות אוכל נפש לצורך מוצאי יום טוב, מכל מקום אם חל יום טוב להיות בערב שבת מן הדין היה מותר לעשותן ביום טוב לצורך השבת שלאחריו, שהרי המבשל (או עושה שאר מלאכות) ביום טוב לצורך החול אינו לוקה מן התורה, הואיל והתבשיל ראוי לכו ביום (אלא אם כן בישראל סמוך לחשכה שאין עוד שהות ביום לאכול ממנו) כמ"ש בס"י תקי"ג. אלא שחכמים אסרו לטרוח ביום טוב לצורך החול, כיון שאפשר לטרוח בחול עצמו, אבל שבת שאחר יום טוב כיון שאי אפשר לטרוח בשבת עצמה היה ראוי להתיר לטרוח ביום טוב לכבוד השבת ... אעפ"כ תיקנו חכמים שלא לבשל ולעשות שאר כל מלאכות אוכל נפש ביום טוב לצורך שבת שלאחריו אפילו בעוד היום גדול, אלא אם כן הניח עירוב תבשילין, דהיינו שיבשל תבשיל אחד מערב יום טוב, ויהיה תבשיל זה שמור אצלו שלא יאבדנו ולא יאכלנו עד לאחר שתיקן ועשה כל צרכי שבת.

ב ומפני שני דברים תיקנו חכמים דבר זה א' כדי להרבות בכבוד יום טוב, שיאמרו הבריות מה אם לכבוד השבת אסור לבשל בתחלה ביום טוב, אלא אם כן התחיל לבשל תבשיל אחד מערב יום טוב, דמה שמבשל ביום טוב אינו אלא כגומר והולך מה שהתחיל מערב יום טוב, קל וחומר שאסור לבשל ביום טוב לצורך החול אפילו התחיל לבשל מערב יום טוב. הב' כדי להרבות בכבוד שבת, שעל ידי שאתה מזקיקו לבשל תבשיל אחד מערב יום טוב בשביל תיקון צרכי סעודות השבת שלאחריו הוא נזכר על כל צרכי השבת מערב יום טוב, ובורר מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב, ואינו מכלה את הכל ליום טוב.

ולפי טעם הראשון אין צריך להניח העירוב בערב יום טוב ממש, אלא מותר להניח עירוב תבשילין אפילו כמה שבועות קודם יום טוב ... אבל לפי טעם הב' שביארנו, צריך להניח עירוב תבשילין בערב יום טוב ממש, שהרי אם הניח הרבה ימים קודם יום טוב עדיין כשיגיע ערב יום טוב לא יהא נזכר על צרכי שבת ולא יברור מנה יפה לכבודו ... לפיכך לענין מעשה אין לערב לכתחלה אלא בערב יום טוב ממש ליום טוב זה בלבד.

כא שני ימים טובים שחלו להיות בחמישי בשבת ובערב שבת, מערבין ערוב תבשילין מיום רביעי שהוא ערב יום טוב. ואם עבר או שכח ולא עירב בערב יום טוב ונזכר ביום טוב ראשון, מניח ערוב תבשילין בו ביום בתנאי ... ואומר אם היום הוא יום טוב למחר הוא חול ואיני צריך לערב כלל ואם היום הוא חול ולמחר יום טוב בעירוב זה יהא שרי לן לאפויי ולבשולי כו'.

כב במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גלויות, אבל בשני ימים טובים של ראש השנה, אע"פ שזכר ביום ראשון אי אפשר לו לערב בתנאי, לפי שאין כאן ספק חול ששני הימים הן קדושים בודאי והן כיום אחד ארוך.